

דברים בטקס יום הזכרון בפקולטה לניהול באוניברסיטת תל-אביב, 30.4.2017

מאלכסנדרוני של מלחמת העצמאות ועד למכינת אחד משלנו של היום - נתינה

לפני שנה בדיוק ביום הזכרון סימתי מסע של שנתיים עם אבי היקר והאהוב, מסע שקראתי לו בספר שכתבתי **"מסע של הצדעה לאבא ולכל לוחמי חטיבת אלכסנדרוני"**.

בגיל 16 וחודשיים בדיוק הצטרף אבי לחטיבת אלכסנדרוני ולחם במסגרתה כמעט לאורך כל מלחמת העצמאות. 449 לוחמים של חטיבת אלכסנדרוני נפלו במלחמת העצמאות, ובזכותם אנו יכולים בין היתר לנסוע בכביש 2 ובכביש 4 מתל-אביב לחיפה ומעטים בינינו אם בכלל יודעים זאת.

את הארוע של הצגת הספר בקשתי מידידי הטוב האלוף שייקה גביש יושב ראש עמותת הפלמ"ח לעשות בבית הפלמ"ח ואם אני זוכר נכון זה גם היה בכתה שמנציחה את יגאל אלון, אדם שבערכיו הוא דמות השראה בעבורי. בארוע בחרתי לספר את סיפורם של שניים מהנופלים של החטיבה. אני מעריך שאיש מהנוכחים כאן באולם לא שמע עד היום אודותם, כפי שגם אני לא שמעתי עד למסע שלי עם אבי.

הראשון הוא משה צויינגבלום

אחד השלטים שנמצאים באנדרטה בקוון שבעמק חפר, הוקדש למכתב שכתב משה צויינגבלום שנפל בקרב. בשלט נכתב:

"גבורתו ואמונתו של אחד החללים בקרב, משה צויינגבלום - "הטרומפלדור של קוון", כפי שבאה לביטוי במכתבו שקפה גם את רוח חבריו והפכה להיות סמל של גבורה והקרבה שנעשתה מתוך אמונה וכוונה מודעת שתשמש כדרך ראויה לחיקוי על ידי דורות ההמשך. והנה זכיתם לקרוא שורות אלו במקום נפילת משה וחבריו".

בשלט מופיע נוסח מכתב שמושה כתב להוריו והוא מופיע פעמיים. פעם אחת בכתב ידו של משה ופעם שנייה כאשר הוא מודפס. נוסח המכתב הינו:

"אני כותב לכם את הדברים האלה ברגעים שהם אולי האחרונים בחיי. דבר אחד אני יכול להבטיחכם, רגעים אלה אינם עוברים עליי בכל פחד, ורק דמעות חונקות במקצת את גרוני, כשאני נזכר מה רב יהיה כאבכם. אולם אל תצטערו, צריך לדעת לא רק לחיות אלא גם כיצד למות. למות על מזבח המולדת - אין לכם דבר יותר יפה ואצילי. הנוער העברי הוא נוער, שידע להמשיך את מלחמתנו על חרותנו. תסלחו לי על הכתב הגרוע מאוד כיוון שדברים אלה נכתבים על סלעים שוממים בהרי ירושלים. אל תצטערו, ותזכו לראות בפריחתה של מולדתנו המשוחחרת. יקורכם ואוהבכם, משה".

המכתב נכתב על-ידי משה להוריו ביום 5.5.1948. בדיוק חודש לאחר מכן ביום 5.6.1948 הוא נפל בקרב בקוון והמכתב הזה נמצא בבגדיו לאחר מותו.

הוא הובא לקבורה בבית העלמין בפתח-תקוה העיר שבה גדל והתגורר. הוא נקבר לצד תושבי העיר שנפלו במלחמת העצמאות. לא רחוק ממנו נקבר בן דודו של אבי **יעקב מסנברג** שנפל חמישה ימים קודם בקרב על ראש העין.

ראש הממשלה אריק שרון בנאום בלטרון מספר על מרדכי דוצ'מינר

*"הוזכר כאן גיבור מלחמה אמיתי **מרדכי דוצ'מינר**. אני זוכר אותו היטב, הוא מגיבורי קרב לטרון שנפל, שהתנדב למשימה שלא ניתן היה לחזור ממנה חי. האם יש לו קרובים?*

והיו עוד רבים וטובים. מספרים טובעים על זרועותיהם. אודים מוצלים מאש. שניים מעיר.

אחד ממשפחה. אני מזכיר כאן עוד שורה של שמות - כאלה שנתקלתי בהם גם כן ושלא היו להם בני משפחה. אחרי שפרסמתי את הדבר הזה התקשר אלי אחיו של מרדכי דוצ'מינר. הם היו תשעה ילדים בבית ושניים נותרו. הוא הגיע ארצה בשנת חמישים ואחת.

הוא אומר: *"כל השנים חיפשתי אולי מישהו הכיר אותך? אמרתי לו: "אבל למה לא פנית אף פעם?" הוא אמר: "לא חשבתי שמישהו הכיר אותי". הוא גם סיפר לי שבמלחמת ששת הימים הוא היה בכוחות שפיקדתי עליהם. אמרתי לו: "למה לא הגעת?" הוא אמר: "לא האמנתי שמישהו הכיר אותך, לא האמנתי שאתה הכרת אותי" וכן הלאה. אחר כך כמובן נפגשתי אתו הרבה. לצערי הוא נפטר, אבל הקשר עם בניו עדיין נמשך.*

אבל היו לנו מאות כאלה, שנפלו אחרי כל מה שהם עברו. נעשיתי לחוץ לספר את זה, כי היו כל-כך הרבה דברים במשך השנים, אבל התיאור הזה השאיר בי את רישומו עד כדי כך שאני מוכן לומר לכם: אני נוסע לא אחת בכביש כאן, תמיד אני נזכר בריצה של מרדכי דוצ'מינר להביא את המרגמה תחת אש התופת שהיא שלא היה שום סיכוי בכלל, אני לא יודע איך הוא הצליח להגיע, אבל לא היה שום סיכוי לחזור למרות שהיינו בסך הכל קרוב, אבל לא היה כל סיכוי וטוב שגם את הדברים האלה יזכירו."

אריק שרון דיבר על ניצולי השואה שלחמו במלחמת העצמאות. ממש קרוב אלינו לאוניברסיטת תל-אביב נמצא מוזיאון הפלמ"ח. במוזיאון יש בין היתר תצוגה מיוחדת ומרגשת של יד לגח"ל (גיוס חוץ לארץ) ובה מסופר באופן מיוחד סיפורם של ניצולי השואה שלחמו במלחמת העצמאות.

אני ממליץ לכולכם לבקר באותה תצוגה, ובמוזיאון בכלל. אציין רק עובדה אחת שנודעה לי לאחר שראיתי תצוגה זו, והיא שבחודש יולי 1948 היו ניצולי השואה שהשתתפו בלחימה כ-50 אחוז מהכוח הלוחם כולו.

בין הנופלים מקרב ניצולי השואה היו כאלה שהיו שריד אחרון למשפחתם.

מלחמת העצמאות היתה מלחמה קשה מאוד, מלחמה שבזכותה נוסדה לנו מדינה, וכמה קשה לי המחשבה שזו לא היתה המלחמה האחרונה, ושאורך השנים היו עוד כמה מלחמות, והיו מבצעים והיו המון ארועים בטחוניים, וההקרבה והשכול רק הלכו וגדלו.

אני נזכר כיצד כילד חוויתי את אבי משתתף בשלוש מלחמות - ששת הימים, ההתשה ויום הכיפורים.

כיצד בני דורי משתתפים במלחמת לבנון הראשונה שבה נפל **אמיר בנימיני** בנו של החבר הטוב של אבי ליפא בנימיני. ליפא שנפצע קשה בקרבות לטרון של מלחמת העצמאות איבד את בנו אמיר קצין שריון שקיבל צ"ש יחד עם הצוות שלחם עימו.

כיצד יצאנו במילואים לתעסוקות מבצעיות באינתיפאדה הראשונה,

כיצד סטודנטים שלמדו אצלי יצאו לתעסוקות מבצעיות באינתיפאדה השנייה ולהלחם במלחמת לבנון השנייה, וכיצד מעגל השכול וההקרבה לא נפסק, והכאב גדול על כל חלל והעיניים בורקות במיוחד כאשר אני נזכר באלה שגם הכרתי באופן אישי.

יום הזכרון הוא יום שאני מאוד מתכנס עם עצמי וקשוב לסיפורם של הנופלים, אלה שלקחו על עצמם את השליחות של לוחמי מלחמת העצמאות להמשיך ולהבטיח את קיומה של המדינה.

אחד הדברים שאני שם אליהם לב שבמסגרת הנצחה של לא מעט מהלוחמים שנפלו משולבת חזק פעילות של נתינה. ועל אחד הפרויקטים האלה רציתי לשתף אתכם היום.

לפני כשש שנים החלה יוזמה להקמתה של מכינה קדם צבאית בעבור מי שמוגדרים נוער מהפריפריה החברתית. מודה שלאחר הכרות עם חלק מחניכי אותה המכינה קצת קשה לי לומר המלים הללו, שכן ראיתי ונוכחתי מה קורה כאשר אנו כחברה יודעים להושיט יד אל הנוער מהפריפריה החברתית שבקרבנו, וכיצד הם הופכים לחזקים ששומרים ומגינים עלינו. עולם המכינות היה שייך בעבר רק לחזקים בחברה שלנו, עת החזקים באו להתחזק ולהיות מצוינים, בעוד שלנוער מהפריפריה החברתית היה קשה להתקבל למכינות הקדם צבאיות.

מכינת "אחד משלנו" היא מפעל פורץ דרך. הזכות שנצרה לי להמנות עם המייסדים שלה, היא זכות גדולה.

ההחלטה על פתיחת המחזור הראשון שלה, שכלל 13 חניכים, היתה בחדר ישיבות בקומה שלי במשרד רואי החשבון שבו אני שותף, ואני בתחושה שזו אולי ההחלטה הכי חשובה שהתקבלה במשרד זה מאז ומעולם, הגם שאין לה שום קשר לענייני חשבונאות ולרווחת שותפי ועובדי המשרד.

לא הבנתי למה אני נכנס ולא הבנתי עד כמה הדבר הזה יעשה לחלק משמעותי ביותר בחיי.

המכינה הוקמה על שמו של סגן **פיני כהן**, קצין בסיירת גבעתי שנפל בפעילות מבצעית בעזה לפני כ- 15 שנים. משפחתו שהיא משפחה של חינוך ונתינה תומכת חזק במכינה.

פיני היה אדם ערכי ביותר, ואציין דוגמא אחת לכך. במהלך חופשת רגילה של הצוות שעליו פיקד, הוא אירגן את הצוות ליום עבודה בקטיף, כדי שכל הכסף שירוויחו מעבודתם יועבר לחייל בצוות שמשפחתו סובלת ממצוקה כלכלית.

היום המכינה כבר כוללת שתי שלוחות ומתחנכים בה 60 חניכים. השלוחה השנייה שהוקמה השנה מנציחה את הטייס **אסף רמון**, והיא עתידה לשכון בבית אסף שיוקם בישוב מצפה אילן שנושא את שמו של אביו של אסף,

הטייס והאסטרונוט **אילן רמון**. בוגרי המכינה שעוברים שנת העצמה מאוד מיוחדת ומושקעת, מתגייסים בשעור גבוה ביותר של כ- 80 אחוז לפחות ליחידות קרבות, וכ- 20 אחוז מהם אף מתקבל ליחידות מובחרות ביותר.

היום אנו שוקדים גם על אפשרות ליווי לאותם חניכים לאחר השרות הצבאי, נקודה קריטית בהשתלבות שלהם בחברה האזרחית.

חניכי המכינה מבינים שערך הנתינה הוא אבן גדולה בחיי המכינה, והם מתנדבים יום בשבוע בפעילויות שונות וחשובות. לי יש את הזכות לחגוג עימם את יום הולדתו בקטיף התנדבותי בעמותת לקט ישראל, עת כל הפרי שנקטף מועבר למשפחות נזקקות.

יש לי את הזכות גם לראות את החיבור של חניכי המכינה עם חברי קבוצת הריצה וההליכה של 180 מעלות, קבוצת ריצה והליכה שבה מתנדבים מלויים בריצה או בהליכה אנשים עם מוגבלויות.

גיא משה בן דור שיחד עם אביו עופר הקים את קבוצת הריצה וההליכה 180 מעלות, הוא בוגר של הפקולטה שלנו. בשמו השני משה הוא נקרא על שם דודו **משה בן דור** שנפל במלחמת יום הכיפורים.

העידוד של חניכי המכינה לאותם רצים והולכים עם מוגבלויות במרוץ שמנציח את בניה ריין בקרני שומרון, או במרוץ האוניברסיטה שלנו שמנציח את הסטודנט נועם גולדמן, או במרוץ המכינה שמנציח את פיני כהן, את ג'ורדן בן סימון ואת ראש המוסד לשעבר האלוף מאיר דגן שהיה נשיא העמותה של המכינה, זה דבר מרגש ומעצים.

במרוץ בנייה אני מוצא את עצמי כבר כמה שנים נרגש ביותר לקראת סיום המרוץ. מדובר במרוץ מאתגר למרחק של 10 ק"מ בו אני רץ כאשר אני קשור בגומיה לאמנון רץ לקויי ראייה שמתקרב לגיל 70. לקראת סיום הריצה המשותפת שלי ושל אמנון, חניכי המכינה שסיימו כבר לרוץ חוזרים אחורה ומצטרפים אלינו ומלויים אותנו בקריאות עידוד מרגשות ונמרצות לאמנון חבני שכמעט ואינו רואה.

הושטת היד לאותם חברים שמתקבלים למכינה, הפכה להושטת יד שלהם לחברה שבה הם חיים.

הם לומדים על **בניה ריין** שנפל במלחמת לבנון השנייה לפני המרוץ שמנציח אותו ושם הם זוכים לשמוע את מה שבניה ריין כתב לחברתו כאשר התמנה למפקד פלוגה: *"דעי שלתחושת השליחות ערך גדול: כי מה יחוש האדם ואין לו שליחות אמת בחייו?!"*

הם לומדים על הדברים **שנועם גולדמן** סטודנט בחוג לחשבונאות כתב כשנה לפני נפילתו במלחמת לבנון השנייה על המשמעות של הנתינה, ואני מצטט קטע מתוך מה שנועם כתב: *"ואז, כשתסיים לנוח, שוב תסתכל ימינה ושמאלה, למעלה, למטה, כי שם נמצאים רוב האנשים שצריכים אותך.*

תושיט איזו יד, הרי תמיד יש אנשים שם למטה שצריכים עזרה.

נכון, יש אין סוף... אתה לא יכול לעזור לכולם. אבל לפחות לאחד.

ואחרי שתסיים איתו, אם יבוא לך ולא תרצה לנוח,

תוכל לעזור לעוד אחד. אולי אפילו לכמה בו זמנית.

ואל תשכח להזכיר למי שעזרת לו, שגם הוא יכול לעזור".

והם לומדים על **ג'ורדן בן סימון** שנמנה עם 13 הבוגרים של המחזור הראשון, ג'ורדן שהגיע כנער לבדו לארץ מצרפת, למד בכפר הנוער בן שמן, המשיך למכינה הקדם צבאית "אחד משלנו", התגייס ליחידת אגוז המובחרת בה שרת כחייל בודד, ונפל במבצע צוק איתן בקרב בסגיעיה.

הם לומדים על הדברים שג'ורדן הקריא בסיום המכינה:

"שמי ג'ורדן בן סימון ועליתי לארץ בגיל 16. החלטתי לעלות ולהתגייס למרות שכל משפחתי עדיין בצרפת. כאשר החלטתי להתגייס, ידעתי רק דבר אחד: לבצע שירות משמעותי בצה"ל. אבל האמת לא ידעתי איך להגיע לזה. אני זוכר שהייתי אצל סבתא שלי וקיבלתי פלאפון מהמכינה. האמת היא שלפני שהגעתי, לקחתי כבר את כל המזווזה וידעתי שאני אשאר. וזו התחילה לי שנה מאוד טובה.

כבר ביום הראשון שלי במכינה, מאיר דגן הגיע לבקר אותנו וביום שני עשינו אימון עם שייטים. אמרתי לעצמי: וואי מה קורה פה? איפה אני? התחלתי ללמוד כל מיני דברים בכל מיני תחומים. בנוסף, טיילתי המון, עד כדי כך שבשנה הזאת הספקתי להכיר את ארץ ישראל יותר טוב מצרפת.

לפעמים אני חושב מה היה קורה לי אילו הייתי מתגייס ישר לצבא... היום אני מבין עד כמה התמזל לי המזל ואני מעט מרחם על אנשים שאני מכיר, אשר לא קיבלו את ההזדמנות הזו."

בניגוד להקשת והנחיית פיקוד העורף הגענו לאשקלון בשיאו של מבצע צוק איתן כ- 6,000 אנשים ללוות את ג'ורדן בדרכו האחרונה. הרגשנו שחשוב לנו להצדיע לג'ורדן שבעבורי מייצג יותר מכל את ההמשכיות של מרדכי דוצ'מינר מאלכסנדרוני של מלחמת העצמאות.

מרדכי ניצל שואה שהיה חייל בודד הגיע כדי להלחם על הקמתה של מדינת ישראל וג'ורדן כחייל בודד נלחם להבטיח את בטחונם של תושבי עזה והמדינה כולה.

יום לאחר הלווייתו של ג'ורדן הגעתי לבסיס הגיוס בתל השומר. זה היה יום הגיוס לחטיבת הצנחנים. יחד עם סגל המכינה ליוויתי תשעה מבוגרי המחזור השלישי של המכינה שהתגייסו לחטיבת הצנחנים. רובם הגיעו לבדם ואנו היינו להם למשפחה גדולה שמלווה אותם בגיוסם לצבא.

הם התראיינו לערוץ 2 וסיפרו כיצד יום קודם השתתפו בהלווייתו של ג'ורדן ועתה בעיצומו של מבצע צוק איתן הם מתגייסים כדי לעשות את השרות הצבאי הכי משמעותי שהם יכולים.

בעבורי הם וחניכי המחזורים שלמדו לפנייהם ואחרייהם במכינה, הינם נושאי הדגל של המורשת שהשאירו לנו לוחמי חטיבת אלכסנדרוני של מלחמת העצמאות, לעשות הכל כדי להבטיח את קיומה ובטחונה של מדינתנו היקרה.

ביום הזכרון נתאחד כולנו לזכור את הלוחמים שבזכותם אנו חיים במדינה חופשית ועצמאית, ובכל ימות השנה נעשה הכל להיות טובים וראויים להקרבה הגדולה שלהם, ונעשה הכל כדי שנזכה לחיות במדינה שיהיו בה שלוה, בטחון, אהבה, נתינה ושלום,

הלוואי !!!!